

การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

Development of Distance Training Packages on Providing for Learner with Special Needs

จรีลักษณ์ รัตนพันธ์¹

drjareeluk@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ 4) ศึกษาความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกลที่สร้างขึ้น การวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษเป็นครู 86 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมเป็นครู 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ 3) แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏว่าความรู้ที่ครูต้องการ คือ การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บกพร่องทางสติปัญญา ออทิสติก บกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ และการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.50/81.35 ประกอบด้วย 1) เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล 2) คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรมทางไกล ครู ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The purposes of this research were 1) to survey the teacher's needs for knowledge on learning management for learners with special needs; 2) to develop a distance training package on learning management for learners with special needs and verify its efficiency; 3) to compare knowledge scores on learning management for learners with special needs of teachers before and after using the distance training package on learning management for learners with special needs; and 4) to study opinions toward the distance training package of teachers who used the distance training package on learning management for learners with special needs. This study was a research and development study. The research sample consisted of 86 teachers for the survey, and 22 teachers for verification of its efficiency and study of its effects in terms of knowledge and opinions of teachers who used it. The employed research instruments comprised 1) a distance training package on learning management for learners with special needs, 2) a learning achievement test, and 3) a questionnaire on opinions toward the distance training package. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and content analysis. The findings of the research were as follows: 1) the teachers expressed their top priority needs for knowledge on learning management for learners with learning disability, mental retardation, and autism, followed by the needs for knowledge on special education research, and learning management for learners with physical and health impairment, respectively. 2) the developed distance training packages were composed of distance training document on learning management for learners with special needs and a manual for using the distance training package. The developed distance training packages were efficient at 79.50/81.35. 3) The post-experiment learning achievement mean score of teachers who were trained with the distance training package was significantly higher than their pre-experiment counterpart mean score at the .05 level. 4) The trainees had opinions that the distance training package were appropriate at the highest level.

Keywords: distance training packages, teacher, learner with special needs

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมีการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทั่วโลก เห็นได้จากการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่ครูจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา สำหรับในประเทศไทยการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นเรื่องที่สถานศึกษาจะต้องจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของผู้เรียน เห็นได้จากที่ปรากฏในหลักการและจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ 2551 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้จัดการศึกษาตามศักยภาพของ

ผู้เรียน นอกจากนั้นยังมีการสนับสนุนทุนการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนในมหาวิทยาลัยจนจบ การศึกษาระดับปริญญาตรี

ปัจจุบันพบว่ามิโรงเรียนที่จัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะการเรียนร่วมตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของประเทศไทย เด็กเหล่านี้เป็นเด็กที่ต้องการความเอาใจใส่ การดูแล การจัดการศึกษาพิเศษ และการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการซึ่งมีความแตกต่างจากเด็กปกติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ครู และผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กกลุ่มนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยร่วมกันพัฒนาทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จากการศึกษาสถิติของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษพบว่า มีจำนวนนักเรียนกลุ่มนี้เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557, 2558) ความต้องการพัฒนาครูผู้ได้รับมอบหมายให้จัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจึงมีอยู่ในทุกโรงเรียน การพัฒนาครูมีความรู้ความสามารถนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การส่งครูเข้ารับการอบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู ซึ่งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการที่ครูมีภาระงานและเวลาว่างสำหรับใช้ในการศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองที่แตกต่างกัน จากการศึกษาผลการวิจัยของ อรุณี หรดาล และคณะ (2548) พัทรี ผลโยธิน และคณะ (2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551)

จริลักษณ์ รัตนพันธ์ (2556) และสิริวรรณ ศรีพหล (2557) พบว่าครูที่ศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองด้วยการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น การให้ครูศึกษาพัฒนาตนเองผ่านการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อีกทางหนึ่ง

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษดังกล่าว จึงพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของครูก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

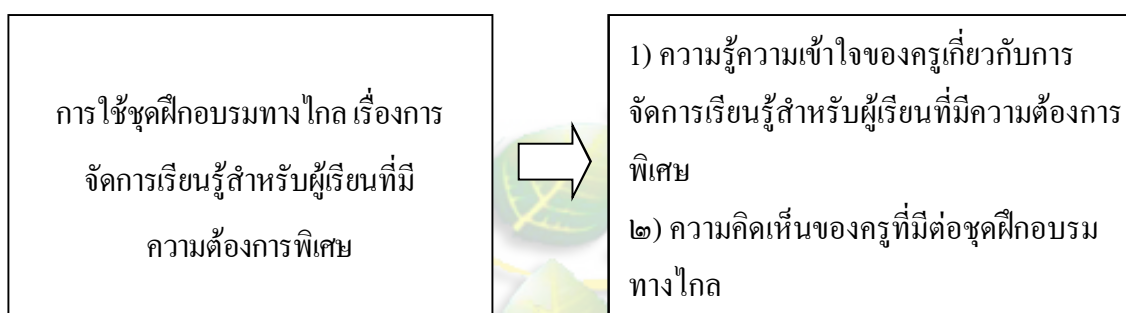

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และมีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้เสนอมาข้างต้น พอสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้ดังนี้

นิยามศัพท์

ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง สื่อที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่ศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย เอกสารคู่มือใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ความสามารถในการระบุ อธิบาย เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ วัดได้โดยการทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหา ปริมาณเนื้อหา การใช้ภาษา รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ และประโยชน์ที่ได้รับ วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง บุคคลที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถเรียนรู้ได้โดยวิธีการปกติและมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาโดยใช้

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายความว่า ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนออทิสติก และผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลมีคะแนนความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล

วิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยพัฒนาและทดลองใช้ชุดฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 108 คน ใน 6 กลุ่มพื้นที่การศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยครูเหล่านั้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ เป็นครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 86 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง ของ Krejcie และ Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นครูใน ในสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) จับสลากเพื่อสุ่มเขตพื้นที่ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่จะทดลองใช้หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม

2) จับสลากรายชื่อโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่จับสลากได้ในข้อ 1 เพื่อใช้หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมแต่ละแบบ

3) ติดต่อขอรายชื่อและจำนวนครูที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนที่สุ่มได้ ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลแบบเดี่ยวจำนวน 3 คน แบบกลุ่มจำนวน 6 คน แบบภาคสนามจำนวน 30 คน

2.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นครูใน โรงเรียนที่จัด

การศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจความต้องการความรู้ด้านการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร (ครูที่สมัครเข้าร่วมในโครงการวิจัย) 47 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมทำกิจกรรมจนเสร็จสิ้นโครงการวิจัยจำนวน 22 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

1. ความรู้ความเข้าใจของครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไว้ ประกอบด้วย 1.แบบสอบถามความต้องการความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 2.ชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3.แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ และ 4.แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการสำรวจความต้องการทางวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดเนื้อหาในชุดฝึกอบรมทางไกล

ขั้นที่ 2 ขั้นพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ และความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความต้องการความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล และข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรม โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

วิเคราะห์ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีต่อผู้เข้ารับการอบรมในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการสำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า เรื่องที่มีความต้องการมากที่สุดเป็นความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มผู้เรียนออทิสติก รองลงมา มีความต้องการความรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ลำดับที่สามเป็นความต้องการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ส่วนเรื่องอื่นๆ มีความต้องการรองลงมาตามลำดับ

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล และ คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย ชื่อชุดฝึกอบรม คำชี้แจงการศึกษาชุดฝึกอบรม โครงสร้างเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์เนื้อหา จำนวน 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ นำเสนอเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มออทิสติก และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ตอนที่ 2 นำเสนอเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ต่อจากเนื้อหาทั้งสองตอนเป็นกิจกรรมหลังการศึกษา

คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย คำอธิบายชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ คำชี้แจงการใช้ชุดฝึกอบรม กำหนดการใช้ชุดฝึกอบรม และการประเมินผลที่ใช้ในการอบรม

ผลการหาประสิทธิภาพพบว่าชุดฝึกอบรมมีค่าประสิทธิภาพเป็น 79.50/ 81.35

1. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีต่อครูในด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ครูมีความเห็นโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความเห็นที่มีต่อการใช้ภาษาก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 รองลงมา คือความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาแต่ละตอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากเนื้อหาที่นำเสนอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 อันดับสุดท้ายคือความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

อภิปรายผล

ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายผลใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. การสำรวจความต้องการความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษพบว่า เรื่องที่ครูต้องการมากที่สุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนออทิสติก รองลงมาคือความรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษาพิเศษ ลำดับที่สามเป็นความต้องการความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ส่วนเรื่องอื่นๆ มีความต้องการรองลงมาตามลำดับ น่าจะเป็นผลเนื่องมาจากจำนวนผู้เรียนที่พบมากจะเป็นผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การเรียนรู้ ออทิสติก ส่วนบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพมีจำนวนน้อยกว่าจึงมีค่าเฉลี่ยของความต้องการน้อยกว่า ความต้องการความรู้ในเรื่องดังกล่าวสอดคล้องกับสถิติของนักเรียนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คือ มีกลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการเรียนรู้ ออทิสติก (สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ 2555) ส่วนความต้องการของครูเกี่ยวกับความรู้ด้านการวิจัยทางการศึกษาพิเศษมีค่าเฉลี่ยของความต้องการรองลงมาเนื่องด้วยการวิจัยเพื่อการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูผู้สอนในการนำไปใช้ในการศึกษาหาความรู้และวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง และเป็นงานที่ครูทุกคนจำเป็นต้องทำเนื่องจากการกำหนดไว้ใน มาตราที่ 24 ของการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ระบุให้สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งครูต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยจึงเป็นเหตุผลทำให้ครูมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยด้วยอีกประการหนึ่ง อาจสรุปได้ว่าผลการศึกษาความต้องการความรู้ในการจัดการศึกษาพิเศษของครูดังกล่าวข้างต้น มีความสอดคล้องกับสภาพของการปฏิบัติงานของครูที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนผู้เรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวคิดและมีขั้นตอนการสร้างสอดคล้องกับของ พาริค และราว (Pareek and Ruo 1980) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2558) ซึ่งได้เสนอว่าควรมีการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหัวเรื่อง แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรม มีการประเมินและทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมและปรับปรุงชุดฝึกอบรม สำหรับองค์ประกอบของเอกสารชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมของ วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา (2556) และชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2558) สำหรับชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย เนื้อหาสาระและรูปภาพประกอบ มีเนื้อหา 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งกล่าวถึงเฉพาะการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนกลุ่มที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้ กลุ่มผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มออทิสติก และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบบ่อยในโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับตอนที่ 2 กล่าวถึงเรื่องการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ อธิบายที่เป็นความรู้เชิงหลักการและนำเสนอตัวอย่างแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก พร้อม

ภาพประกอบซึ่งสอดคล้องกับ ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ (2558 หน้า 2-20) ที่เสนอว่าภาพที่ใช้เป็นสื่อควรมีขนาดเหมาะสมและแสดงให้เห็นลักษณะรูปร่างของภาพอย่างชัดเจน เกี่ยวกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าชุดฝึกอบรมนี้มีคุณภาพอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมจะเห็นได้ว่าการจัดลำดับเนื้อหาสาระของชุดฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องและสอดคล้องกันเป็นลำดับ โดยนำเสนอความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในตอนต้นที่ 1 แล้วจึงนำเสนอแนวทางการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในตอนต้นที่ 2

จากการหาประสิทธิภาพใช้ชุดฝึกอบรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถศึกษาเอกสารชุดฝึกอบรมและทำกิจกรรมหลังการศึกษาได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเห็นได้จากผลการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมที่ได้ค่าเท่ากับ 79.50/ 81.35 สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพชุดฝึกอบรมก่อนนำไปทดลองใช้ที่มีความเห็นว่าชุดฝึกอบรมมีเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่นำเสนอ ตลอดจนรูปแบบการจัดพิมพ์และองค์ประกอบที่เหมาะสม

3. ผลการใช้ชุดฝึกอบรมที่พบว่าครุมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมของ อรุณี หรดาล และคณะ (2548) พัทรี ผลโยธิน และคณะ (2548) วัฒนา มัคคสมัน และคณะ (2551) ศิดา เข้มขันติถาวร (2554) และจริลักษณ์ รัตนพันธ์ (2556) สิริวรรณ ศรีพหล (2557) ที่ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมขึ้นและนำไปทดลองใช้แล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอในชุดฝึกอบรมหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษาก่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในระดับมากที่สุดคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มย่อย การพูดคุยและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าคำอธิบายในชุดฝึกอบรมใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย สำหรับความคิดเห็นที่ได้คะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณเนื้อหาแต่ละตอนเหมาะสม ส่วนเรื่อง รูปแบบการพิมพ์ ขนาดตัวอักษร รูปภาพ สามารถนำกิจกรรมที่นำเสนอไปปฏิบัติได้ และประโยชน์ที่ได้รับจากเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเท่ากัน คือ 4.90 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องจากการจัดทำชุดฝึกอบรมมีการใส่รูปภาพประกอบเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามมีกลุ่มตัวอย่างบางคนให้คำแนะนำว่าควรขยายภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้นและชัดเจนมากยิ่งขึ้น และปรับปรุงการทำปกและขนาดของรูปเล่มให้นำใช้ได้ทนทานยิ่งขึ้น เช่น การเคลือบปกพลาสติก เพื่อให้เกิดความทนทานในการใช้งาน อันดับสุดท้ายคือความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอมีเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานอาการ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทโดยสรุปลักษณะสำคัญสั้นๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานและทบทวนความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาวิธีสอน และยังแนะนำให้ใส่ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ต่อจากวิธีสอนที่นำเสนอไว้เพื่อให้ครูเห็นตัวอย่างและเข้าใจการประยุกต์ใช้วิธีสอนต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนาและทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรศึกษาขั้นตอนการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองอย่างละเอียดจนเข้าใจ แล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงที่แนะนำไว้ในคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทีละขั้นตอน

1.2 ผู้ใช้ชุดฝึกอบรมควรกำหนดตารางเวลาในการศึกษาชุดฝึกอบรมให้แน่นอน เช่น กำหนดเวลาศึกษาชุดฝึกอบรม ตั้งแต่ 21.00-22.00 น. เพื่อสามารถศึกษาชุดฝึกอบรมได้อย่างสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ทำวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ของครูในสังกัดอื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดนั้น ๆ ต่อไป

2.2 วิจัยเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมสำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ศิษยานุศิษย์ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จริลักษณ์ รัตนพันธ์. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูและผู้ปกครอง เรื่อง กิจกรรมพลศึกษาเพื่อพัฒนาช่วงระยะความสนใจและความสามารถในการสื่อสาร ของเด็กสมาธิสั้น ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2558). หน่วยที่ 5 ชุดการสอนทางไกล ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนาสร. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2547). หน่วยที่ 11 ชุดฝึกอบรม ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2555). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง กิจกรรมโครงงานคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัชรีย์ ผลโยธิน และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมทางไกล เรื่อง นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์. โครงการได้รับทุนสนับสนุนจากจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสารอัดสำเนา
- วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา. (2556). หน่วยที่ 13 ชุดฝึกอบรมเพื่อการศึกษาออนไลน์ระบบ ใน ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษาและการใช้สื่อการเรียนการสอน. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- วัฒนา มัคคสมัน และคณะ. (2551). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟ. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คันสนีย์ สังสรรค์อนันต์. (2558). หน่วยที่ 2 ชุดการสอนแบบบรรยาย ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการศึกษาพัฒนา
สรร. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2557). การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่อง การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2555-2556. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2556-2557. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อรุณี หรดาล และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ
องค์การบริหารส่วนตำบล. โครงการได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสาร
อัดสำเนา.
- American Psychological Association. *Individuals with Disabilities Education Act (IDEA)*. Retrieved June 11,
2015, from <http://www.apa.org/about/gr/issues/disability/idea.aspx>.
- Pareek, Udai and Ruo, T.Venkatesware. (1980). *Training of Education Managers: A Draft Handbook for
Trainers in Planning and Management of Education*. UNESCO: Bangkok, Thailand.